

Forblad

En ny type facademaling - Plasticmalingen

K. Eistrup Knudsen

Tidsskrifter

Arkitekten 1952, Ugehæfte

1952

EN NY TYPE FAÇADEMALING

- PLASTICMALINGEN

Af civilingeniør K. Eistrup Knudsen,

S. Dyrup & Co. A/s

667.6

Malingen af alkaliske bygningsmaterialer såsom eternit, frisk beton, frisk puds og lignende har været et problem, ligeså længe disse materialer har eksisteret. De kræver nemlig en maling, der dels er alkalibestandig, dels giver en så porøs film, at fugten i murværket kan passere igennem denne, uden at den løsner sig. Disse krav har det hidtil ikke været muligt at honorere, idet malinger på oliebasis for det første forsæbes og for det andet giver så tæt en film, at fugtigheden i stedet for at trænge ud igennem filmen standser op under denne og forårsager blæredannelser og derpå følgende afskalning. Denne sidste skavank gør sig også lejlighedsvis gældende for mere moderne alkalibestandige bindemidler som f. eks. klorkautsjuk, der ganske vist ikke nedbrydes af den i murværket tilstedeværende alkali, men som til gengæld giver en altfor tæt film, der overhovedet ikke tillader fugtigheden at passere igennem, således at vandet vandrer opad eller nedad til det kan slippe ud, hvilket kan give uheldige udslag, hvor vandet for eksempel tvinges ind i etageadskillelser.

Hele dette problem synes imidlertid nu at være løst med indførelsen af de såkaldte plasticemulsionsfarver i farve- og lakindustrien, idet disse danner basis for fabrikationen af en serie væg- og façadefarver, der dels er så alkalibestandige, at de ikke påvirkes af alkaliske bygningsmaterialer såsom eternit og beton, dels så porøse, at de tillader murværket at ånde, uden at filmen derved løsnes og falder af.

Disse façadefarver afhjælper derfor et savn, men dermed være ikke sagt, at man her har fundet de Visés sten – en façadefarve, der med held kan anvendes overalt. Disse farver er først og fremmest fremstillet til sugende bund, d. v. s. til flader, der ikke tidligere har været malede, og man må yderligere forlange, at de friskstøbte mure skal være hvidtørre, før de stryges med plasticemulsionsfarve. I modsat fald risikerer man skjolder og salpetergennemslag, især hvis der drejer sig om vinterstøbt murværk. Men iagttages disse forholdsregler, vil man kunne male sådant murværk, længe førend det er endeligt afhærdet. – En anden betingelse for at nå et godt resultat er, at der ikke sidder gammel kalk på den façade, der skal males, idet man da nemt risikerer afskalninger. Det frembyder altså ingen fordel at kalke en friskstøbt façade, derpå lade den stå nogle måneder og tilsidst plasticmale ovenpå kalken. Façaden må stå, til den er hvidtør, og derefter stryges plasticmalingen direkte på den rå, ubehandlede mur.

Som tidligere omtalt, er en plasticemulsionsfarve ikke særlig velegnet til anvendelse oven på tidligere oliemalede façader, og grunden hertil er følgende: Plasticfilmen tillader i regnvejr fugtigheden at pas-

sere ind igennem filmen, men denne fugtighed vil standses af den gamle oliemaling, der ikke tillader den at passere videre i modsætning til, hvad der er tilfældet, når plasticmalingen er strøget direkte på sugende murværk. Herved vil der ophobes vand imellem oliemalingen og plasticmalingen, og derved vil plasticfilmen dels kvælde lidt, dels vil den hæfte dårligere på oliemalingen, og resultatet er, at den kan trækkes af, hvis den på en eller anden måde bliver beskadiget. Dette betyder imidlertid ikke, at plasticfilmen vil skalle af i regnvejr. Hvis den ikke udsættes for mekanisk overlast, vil vandet, når det er blevet tørvejr, uden videre kunne fordampe ud gennem filmen, der efter tørringen igen hæfter udmærket på oliemalingen. Det har ved langtidsforsøg vist sig, at holdbarheden af en sådan plasticmaling ovenpå gammel oliemaling er særdeles god, når filmen ikke udsættes for skrammer, nysgerrige barnefinger o. s. v. Der sker hverken afskalning eller krakelering, hvilket er let forklarligt, når plasticbindemidlets overordentlige elasticitet tages i betragtning.

Hvad angår anvendelsen af disse farver til udendørs træværk stiller spørgsmålet sig på lignende måde som på gamle oliemalede façader, idet det ligger i sagens natur, at man ikke direkte på træværk vil anvende en farve, der tillader fugtigheden at passere lige ind i træet. Dette må først beskyttes enten med et lag oliefarve eller karbolineum, og herved opstår det samme problem som nævnt ovenfor, idet regn vil bevirke en dårligere vedhæftning mellem de to lag, således at plasticlaget bliver ret sårbart overfor mekaniske påvirkninger, når det er vådt. Men også her gælder det, at bliver træværket ikke udsat for mekaniske beskadigelser, holder plasticlaget udmærket udendørs, idet det på grund af sin elasticitet er i stand til at følge træets bevægelser bedre end nogen anden maling. — Der er ikke nogen grund til at frygte karbolineumgennemslag, når plasticmaling anvendes på karbolineumbehandlet træværk, idet disse farver adskiller sig fra oliefarver ved at isolere mod asfalt- og tjæregennemslag.

Imidlertid er alle disse farver matte farver, hvilket til dels er en følge af, at de er fremstillede på vand og emulsionsbasis, og som følge deraf vil de næppe vinde nogen større udbredelse til behandling af udendørs træværk, der traditionen tro skal være blankt. Til brugsgenstande som f. eks. havemøbler er de ikke velegnede, når deres sårbarhed i våd tilstand tages i betragtning. I slige tilfælde må det anbefales at overfladebehandle med en klar lak, såfremt man ønsker at plasticmale.

Under alle omstændigheder gælder det, at plasticmalingen ikke kan stryges oven på gammel oliemaling før denne er affedt og afvasket med ammoniakvand (salmiakspiritus), og det forøger hæfteevnen, hvis der yderligere tilsættes plasticmalingen lidt salmiakspiritus, før den stryges på.

Med hensyn til de farvenuancer, i hvilke disse pla-

sticemulsioner kan fremstilles, må det erindres, at der selvfølgelig kun kan anvendes alkaliægte farver, og herved sættes der en grænse for, hvilke tørfarver der kan anvendes. Det er således udelukket at anvende farver som kromgult, kromgrønt og berlinerblåt, og der vil derved opstå vanskeligheder ved at fremstille visse nuancer, med mindre der anvendes meget dyre pigmenter såsom kadmumpigmenter og kromoxydhydratgrønt, hvorved den færdige maling kommer til at ligge i en ret høj prisklasse.

Disse udendørs plasticfarver er først og fremmest tænkt anvendt til sugende bund, frisk alkalisk murværk eller alkaliske bygningsplader såsom eternit, og der er næppe tvivl om, at plasticfarverne på dette tidligere så forsømte område vil vinde deres største udbredelse.